

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturavdelningen
John Dagobert
Landskapsarkitekt

BESLUT
2017-01-12

Diarienummer
511-24154-2016

Sida
1(25)

Enligt sändlista

Beslut om utvidgat strandskydd i Öckerö kommun

Innehåll

Beslut
Redogörelse för ärendet
Inkomna yttranden
Skälen för Länsstyrelsens beslut
Kungörelse
Hur man överklagar
Upplysningar

Bilagor

Bilaga 1. Kartor och läsanvisning
Bilaga 2. Sändlista
Bilaga 3. Redogörelse för samråd

Beslut

Beslut om utvidgat strandskydd

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 14 § miljöbalken (1998:808) att den kust som anges nedan ska omfattas av utvidgat strandskydd. Strandskyddet omfattar land- och vattenområdet intill det angivna avståndet från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd, detta gäller även från strandlinjen för öar.

Utvidgat strandskyddsområde 100-300 meter Kuststräckan

I vissa områden har anpassning av strandskyddets utbredning gjorts. Strandskyddsgränsen har då anpassats så att den istället för att gå ända ut till 300 meter från stranden följer vägar, järnvägar, befintlig bebyggelse med mera inom 100-300 meter från strandlinjen. I dessa lägen gäller gränsen som beslutsgräns enligt strandskyddsområdets redovisade utsträckning i bilaga 1.1-1.20.

Redogörelse för ärendet

I Sverige gäller strandskydd vid samtliga stränder vid havet, insjöar och vattendrag. Strandskyddet omfattar land och vattenområdet intill 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd.

Länsstyrelsen kan i det enskilda fallet besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen, om det behövs för att säkerställa förutsättningar för allemansrättslig tillgång till strandområden eller för att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har för de kommuner som tidigare ingick i Göteborgs och Bohus län tidigare reglerat strandskyddet i länet genom särskilda kommunvisa beslut. För Öckerö kommun fattades beslut den 13 juni 2002 och 14 oktober 2005. Besluten innebär bland annat att utbredningen av strandskyddet framgår av till besluten bifogade kartor. Enligt gränsdragningen på kartorna varierar strandskyddet från noll till 300 meter. För vissa områden innebär de tidigare besluten en inskränkning och för andra områden en utvidgning av strandskyddet.

Den 1 juli 2009 trädde nya strandskyddsregler i kraft som bland annat innebär att efter den 31 december 2014 gäller utvidgat strandskydd endast inom områden som har beslutats med stöd av den nya lagstiftningen. Detta innebär att de av Länsstyrelsen tidigare fattade besluten inte längre gäller i de delar som avser utvidgat strandskydd.

Mot bakgrund av de nya strandskyddsreglerna har Länsstyrelsen gjort en översyn över kommunens strandskydd och den 1 december 2014 fattat ett nytt beslut om bland annat utvidgat strandskydd inom Öckerö kommun.

Beslutet överklagades till regeringen som den 9 juni 2016 beslöt att upphäva Länsstyrelsens beslut och återförvisa ärendet till Länsstyrelsen för förnyad behandling. I sitt beslut anför regeringen bland annat att Länsstyrelsen i beslutet om utvidgat strandskydd även reglerat områden innanför det generella strandskyddet och att fel lagrum använts till stöd för dessa förändringar.

Efter regeringens upphävande av Länsstyrelsens beslut gällde högst 100 meter strandskydd längs kusten samt kring alla sjöar inom Öckerö kommun.

För att värna om strandområdenas värden för friluftslivet samt för djur- och växtlivet fattade Länsstyrelsen den 15 juli 2016 ett tillfälligt beslut om strandskydd i Öckerö kommun. Det tillfälliga beslutet avsåg den tid som remiss och slutlig beredning av ärendet genomfördes.

Även det tillfälliga beslutet överklagades och regeringen har i sin prövning av motsvarande ärende för Göteborgs kommun, i ett delbeslut i gällande begäran om inhibition, pekat på att Länsstyrelsen i nuläget inte har något bemyndigande att fatta nya förordnanden, ändra i befintliga eller upphäva förordnanden som avser generellt strandskydd.

Länsstyrelsen tolkar att det som regeringen avser, är att vid lagändringen den 1 juli 2009 ändrades även möjligheterna för Länsstyrelsen att upphäva strandskydd. Det bemyndigande som Länsstyrelsen tidigare hade enligt 11 § förordning (1998:1252) om områdesskydd att meddela förordnanden gällande strandskyddsområden, även kallat ”normbeslut”, togs bort. Istället infördes en möjlighet för Länsstyrelsen att i det enskilda fallet upphäva strandskyddet i ett område med stöd av 7 kap. 18 § miljöbalken. Beslut enligt den nya paragrafen är inte ”normbeslut” utan gynnande förvaltningsbeslut.

De gamla besluten från den 13 juni 2002 och 14 oktober 2005 om att upphäva strandskydd, är enligt Länsstyrelsen att betrakta som förordnanden eller så kallade normbeslut. Detta får till följd att i de områden där Länsstyrelsen i de besluten upphävde generellt strandskydd, kan Länsstyrelsen idag inte återinföra detta. Det är i dagsläget endast genom begäran hos regeringen som sådana beslut kan ändras.

Länsstyrelsen har därför, i det nu föreliggande beslutet, inte förändrat tidigare beslut om upphävande av generellt strandskydd. Detta beslut avser endast utvidgning av strandskydd (med stöd av 7 kap. 14 § miljöbalken) och i vissa mindre områden beslut om nya upphävande av generellt strandskydd (med stöd av 7 kap. 18 § miljöbalken).

Inkomna yttranden

Nedan följer en sammanfattning av yttranden som inkommit över förslaget till utvidgat strandskydd i Öckerö kommun då förslaget var ute på remiss

mellan den 15 juli och 23 september 2016. En sammanställning av alla yttranden och Länsstyrelsens eventuella kommentarer till dessa finns samlade i bilaga 3.

Öckerö kommun är kritisk till omfattningen av det utvidgade strandskyddet. Anpassningar bör göras efter de specifika förutsättningarna i varje kommun. Eftersom Öckerö kommun består av öar innebär förslaget, som utgår ifrån 300 meter överallt, att en stor del av kommunens yta hamnar inom strandskydd. Kommunen ifrågasätter Länsstyrelsens princip att inte i förväg undanta områden för kommande bebyggelse som pekats ut i kommunens översiktsplan (ÖP), samt utvidgning av strandskydd inom befintliga hamnområden som inte omfattas av detaljplan. Kommunen pekar även på att man saknar en tydlig linje för vilka mindre tomter/fastigheter som har undantagits. Kommunen ser inte heller någon tydlig linje i var Länsstyrelsen beslutat om att utvidga strandskyddet eller inte, ibland kan ett område som saknar utvidgat strandskydd ligga direkt intill ett som har utvidgat strandskydd till 300 meter.

Bohusläns skärgårdsråd anför att förslaget till utvidgning av strandskydd är för schablonmässigt och att 100 meter strandskydd bör räcka för de flesta delar av den Bohuslänska skärgården tillsammans med den i övrigt gällande allemansrätten. De anför också att utvidgat strandskydd är hämmande för utvecklingen och att fastboendes rättigheter till sin mark måste beaktas i större utsträckning. Maritima näringsverksamheter måste få utvecklas.

Hönö Öråd tillsammans med flera markägare anser att Länsstyrelsens förslag till utvidgning av strandskyddet är för generellt genomfört och onyanserat. De anser att man mer behöver hushålla med tillgängliga mark- och vattenområden så att de blir disponerade på bästa sätt med tanke på framtida utvecklingsmöjligheter för ösamhällena och deras invånare.

Hönö Öråd tillsammans med flera markägare påpekar vidare att skärpningen av kravet att få utvidga strandskyddet istället borde medföra en minskning av strandskyddet. Man påpekar även att det är viktigt att hänsyn tas till lokala förhållanden, att Länsstyrelsens skrivningar är alltför generella och att även markområden utan höga värden blir strandskyddade. Det de uppfattar som en generell utvidgning till 300 meter behövs inte för att säkra strandskyddets syften.

Flera markägare vänder sig mot Länsstyrelsens skrivning att *strandområdena på kommunens öar redan idag är exploaterade i så hög grad att allmänhetens tillgänglighet till stränderna har begränsats i sådan omfattning att det inte är möjligt att ta sig fram till vattnet*. Man känner inte igen sig i denna beskrivning.

Flera markägare samt intresseföreningar motsätter sig utvidgning av strandskyddet eftersom de tycker att ingreppet i äganderätten är för stort. Ingen ersättning utgår till markägare som får strandskydd på sin mark, och flera markägare upplever då att marken "exproprieras" av staten. Vidare

uttrycks oro för att strandskyddet ska begränsa möjligheterna till utveckling på öarna. Hamnområden, bostäder och turistiska verksamheter med mera måste få möjlighet att utvecklas.

Flera hamnföreningar motsätter sig att strandskyddet utvidgas i hamnområdena eller i vattenområdet i anslutning till hamnområdena. Hamnområdena måste få underhållas och utvecklas. Detta gäller även för den muddrade båtrännan mellan Öckerö och Hönö.

Strandskyddarna anser att det är viktigt att det utvidgade strandskyddet får vara intakt utmed kusten, och att tillgång till orörda stränder är av största betydelse för nuvarande och kommande generationer. Om strandnära bebyggelse tillåts kan strändernas värde inte återställas.

I yttrandena framförs även att man tycker att Länsstyrelsen övertolkat kustremsans betydelse för friluftslivet samt djur- och växtlivet. Hela kusten kan inte ha ett sådant intresse som motiverar ett utvidgat strandskydd. I yttrandena pekas även på att man tycker att Länsstyrelsen lägger strandskydd på områden som inte har kontakt med stranden, då de utgörs av höjdparter, dalgångar bakom höjdparter med mera. Från dessa områden känner att man inte att man är vid en strand.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Bestämmelser

Strandskydd omfattar normalt land- och vattenområdena intill 100 meter från strandlinjen. Syftet med strandskyddet är att långsiktigt trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv samt bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet (7 kap. 13-14 § miljöbalken).

Länsstyrelsen får i det enskilda fallet också besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Ett beslut att utvidga strandskyddsområdet ska gälla omedelbart även om det överklagas (7 kap. 14 § miljöbalken).

Av förarbeten till de nya strandskyddsreglerna som trädde i kraft den 1 juli 2009 (prop. 2008/09:119 s. 99) framgår att de nya bestämmelserna i miljöbalken utgör en skärpning av kravet för att utvidga det område som omfattas av strandskydd. En utvidgning får ske om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Avsikten är att det ska finnas ett tydligt och långsiktigt behov av ett utvidgat strandskydd. Ett beslut om utvidgat strandskydd behöver grundas på hänsyn till berörda områdens värden samt till nuvarande och förväntade behov av tillgängliga strandområden. Enligt propositionen kan beslutet om utvidgat strandskyddsområde komma att avse:

1. Områden som omfattas av annat områdesskydd, till exempel naturreservat, som inte innebär samma skydd för strandområden som bestämmelserna om strandskydd,
2. riksintresseområden enligt 3 kap. 6 § andra stycket och 4 kap. 2-8 §§, som är relevanta för strandskyddet,
3. kust- och skärgårdsområden som inte redan har förlorat i betydelse på grund av exploatering,
4. grunda havsbottnar av betydelse för flora och fauna,
5. välbesökta friluftsområden eller områden som har tydlig potential att bli det och som riskerar att gå förlorade utan ett nybyggnadsförbud,
6. tätortsnära strövområden, eller
7. ekologiskt känsliga områden som inte omfattas av annat områdesskydd.

Enligt 24 § 6 punkten förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska remiss av förslag till beslut om utvidgning av strandskyddsområdet enligt 7 kap. 14 § miljöbalken ske under förutsättning att beslutet gäller för en längre period än sex månader.

Allmänna överväganden

Länsstyrelsen har granskat strandområdena i sin helhet och bedömt i vilka områden:

- strandskyddet behöver utvidgas till 200 eller 300 meter,
- strandskyddet behöver utvidgas, men det finns en yttre gräns i form av bebyggelse, väg eller järnväg där en utvidgning av strandskyddet i området inom eller bakom etableringen inte bidrar till att säkerställa något av strandskyddets syften (alltså en utvidgning mellan 100 och 300 meter som begränsas av bebyggelse, väg eller järnväg).

För att minska mängden framtida prövningar av dispenser framför allt för kommunerna har Länsstyrelsen även tagit ställning till områden som till exempel etablerade tomter inom strandskyddsområdet. Länsstyrelsen har undantagit dessa i de områden där strandskydd införs genom detta beslut om utvidgning av strandskyddet.

Ett av strandskyddets syften är att säkra strandområden så att de förblir tillgängliga enligt de grunder som gäller för allemansrätten. Skyddet baseras på uppfattningen att stränderna är en av de mest värdefulla tillgångarna för friluftslivet i dess olika former. Strandskyddet ska långsiktigt möjliggöra för människor att nu och i framtiden fritt kunna ströva utmed stränderna, att vistas där, att bada eller att bara njuta av den naturupplevelse som mötet med vattnet ger, antingen det gäller havet, insjön eller något vattendrag. Strandskyddet utgör dessutom en väsentlig del av säkerställandet av riksintressen för naturvård, friluftsliv och fiske enligt 3 kap. miljöbalken.

I översynen har Länsstyrelsen identifierat de strandområden som har särskilt höga värden för friluftslivet och växt- och djurlivet längs kusten samt kring sjöar och vattendrag. Dessa områden bör omfattas av ett utvidgat

strandskydd upp till 300 meter för att förhindra att de exploateras och förlorar sina värden. Tillkommande exploatering, även om den sker utanför hundrameterzonen, riskerar att bland annat skada ett områdes orördhet och upplevelsevärden eller dess biologiska värden och därmed dess värden för friluftslivet och växt- och djurlivet.

I Länsstyrelsens tidigare beslut om strandskydd den 13 juni 2002 och 14 oktober 2005 upphävdes vissa delar av det generella strandskyddsområdet. I normalfallet har Länsstyrelsen nu inte lagt på utökat strandskydd bakom sådana områden där det generella strandskyddet genom tidigare beslut har minskats till mindre än 100 meter. I några specialfall har dock Länsstyrelsen gjort detta. Det kan vara fråga om att säkra en passage fram till stranden då områden rakt bakom stranden inte längre är helt allemansrättsligt tillgängliga. Det kan också vara fråga om en fortsättning på en höjdrygg med utsikt över vattnet som går in bakom ett parti av bebyggelse vid stranden, viktiga passager längs med stranden eller större sammanhängande grönområden som har stora värden för det strandnära friluftslivet eller djur- och växtlivet på platsen. Förhållanden på platsen har även i dessa specialfall varit avgörande vid bedömningen av behovet av utvidgning av strandskyddet.

Eftersom strandlinjen ibland buktar in och ut kraftigt kan det ibland också bli så att ett område som tidigare har saknat generellt strandskydd får utvidgat strandskydd från en annan del av kusten, till exempel vid smala uddar eller vid tätt liggande öar. Detta kan även bli fallet om strandskyddet utvidgas kring en sjö och det finns andra mindre sjöar med upphävt strandskydd inom till exempel 200 meter från stranden på den sjö som får utvidgat strandskydd.

Områdesskydd som naturreservat, kulturresevat, Natura 2000-områden, nationalparker, djur- och växtskyddsområden, naturminnen och landskapsbildsskydd är tydliga indikationer på områden med stor betydelse för strandskyddets syften. Länsstyrelsen anser att dessa områden har så höga värden för friluftslivet och växt- och djurlivet att ett utvidgat strandskydd krävs för att säkerställa syftena.

Enligt Länsstyrelsens mening är områden som har pekats ut som riksintressen för naturvård eller friluftsliv enligt 3 kap. eller omfattas av geografiska bestämmelser enligt 4 kap. miljöbalken på grund av höga natur- och rekreationsvärden värdefulla för strandskyddets syften.

I Länsstyrelsens underlagsmaterial för beslutet ingår också olika inventeringar och klassningar av värdefull natur. Inventeringarna omfattar områden med värdefulla lövskogar, värdefulla vattendrag och våtmarker, nyckelbiotoper, skyddsvärda träd, ängs- och betesmarker, samt värdefulla odlingslandskap. Vad gäller de delar av kusten samt de sjöar och vattendrag som har strandområden som omfattas av ovanstående inventeringar har Länsstyrelsen gjort en bedömning från fall till fall av dessa naturvärdens omfattning och betydelse för strandskyddets syften.

Länsstyrelsen bedömer att områden med höga upplevelsevärden är viktiga att bevara för allmänheten eftersom det finns ett behov av tillgängliga strandnära sådana nu och i framtiden. Dessa områden ska gärna ha god tillgänglighet, vara stora, tysta och erbjuda variation och omväxling. För att uppleva värden som exempelvis orördhet och skogskänsla krävs att störande exploateringar hålls på avstånd. Länsstyrelsen anser därför att det är viktigt att större sammanhängande strandnära områden med höga upplevelsevärden, utan påverkan från närliggande bebyggelse, omfattas av utvidgat strandskydd, så att de inte exploateras på ett sätt som hotar det långsiktiga säkerställandet av strandskyddets syften i dessa områden.

I närheten av tätorter eller områden med sammanhållen bebyggelse är trycket för att få bebygga kvarvarande obebyggda områden särskilt stort om de ligger strandnära. Här är också efterfrågan på tätortsnära rekreationsområden hög, eftersom det bor många människor på samma plats. Strandnära obebyggda områden i dessa lägen har därmed ett särskilt stort värde utifrån strandskyddets syften. Länsstyrelsen bedömer därför att det vid kuststräckor, sjöar och vattendrag med dokumenterade värden är av särskild vikt att det finns utvidgade strandskyddsområden intill och mellan tätorter och sammanhållen bebyggelse. Särskilt viktigt är detta i anslutning till platser som utgör populära turistmål.

Många av de värden som beskrivs ovan handlar om vikten av att bevara större sammanhängande områden tillgängliga för såväl allmänheten som växt- och djurlivet nu och i framtiden. Såväl upplevelsevärdena som värdena av oexploaterade områden för växt- och djurlivet skadas om områdena fragmenteras. Då det är möjligt, ser därför Länsstyrelsen sammantaget starka skäl till att besluta om utvidgade strandskyddsområden som har en betydande storlek och inte delas upp i mindre områden eftersom de då tappar i värde.

I vissa delar är stränderna så flacka att marken under delar av året ligger under vatten och tillgängligheten för allmänheten därför tidvis är begränsad. Exploatering utanför hundrameterzonen skulle här ytterligare begränsa allmänhetens tillgång till strandområdet. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd i dessa områden är nödvändigt för att säkerställa allmänhetens tillgång till strandområdena.

Strandskyddets utformning

I Öckerö kommun gjordes omfattande naturinventeringar och undersökningar i samband med förra strandskyddsöversynen, vilket resulterade i beslut den 13 juni 2002 och den 14 oktober 2005 där strandskyddsgränsen bland annat har anpassats till befintliga exploateringar. Strandskyddsgränserna utgörs i besluten från 2002 och 2005 av beslutsgränser på kartor, vilket innebär att det är gränsen på kartan som gäller. De då i kartan fastlagda beslutsgränserna innebär även att gränserna inte förändrades om strandlinjen försköts.

I det tidigare beslutet anpassades strandskyddsgränsen till befintliga bebyggelsegrupper med mera. Även områden inom det generella strandskyddet som antingen redan bebyggs eller i vissa fall som planerades bebyggas undantogs.

Det föreliggande beslutet innebär istället att strandskyddsgränsen som grundregel anges på ett fast avstånd, 100, 200 eller 300 meter, från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd. Resultatet blir en mer konsekvent strandskyddsgräns, som slår vakt om viktiga passager, och som stämmer överens med strandskyddets utformning i övriga delar av länet och landet. Det utvidgade strandskyddet kommer därmed också att ha samma definition som det generella strandskyddet och de kommer därmed att flytta sig lika mycket vid eventuella framtida förändringar av strandlinjen. Kartorna som hör till detta beslut illustrerar strandskyddets utbredning i dagsläget, med utgångspunkt från den strandlinje som Länsstyrelsen bedömt gälla för normalt medelvattenstånd.

Detta beslut ändrar inte tidigare upphävande av generellt strandskydd för bebyggelse, vägar med mera. Nya anpassningar har gjorts i de områden där Länsstyrelsen nu utvidgar strandskyddsområdet. I dessa specialfall fungerar gränsen på kartan även fortsättningsvis som fastlagd beslutsgräns.

Strandskyddets omfattning

Strandskyddsområdet får utvidgas så mycket som är nödvändigt för att säkerställa syftena med strandskyddet, dock högst till 300 meter från strandlinjen. I de flesta särskilt värdefulla strandområden bedömer Länsstyrelsen att ett utvidgat skydd om 200 meter är tillräckligt för att säkerställa skyddets syften. Utvidgat strandskydd om 300 meter bör dock kunna gälla vid kusten, stora sjöar, sjöar nära tätorter samt sjöar med andra synnerligen höga värden för växt- och djurliv och/eller friluftsliv.

I vattenområdet är de biologiska värdena generellt som högst i områden som ligger grundare än 6 meters djup. Vad gäller exploateringstryck så har Länsstyrelsen de senaste åren sett ett ökande intresse för olika typer av exploateringar i/på vattnet, till exempel fisk- och musselodlingar. Den typen av exploateringar hindrar allmänheten från att färdas fritt i/på vattnet. Den påverkar även strandområdenas upplevelsevärden negativt. Länsstyrelsen anser därför att strandområden med höga värden för strandskyddets syften ska omfattas av utvidgat strandskydd även ut över vattenområdet.

Länsstyrelsen anser att det i vissa fall är motiverat att anpassa strandskyddsgränsen efter befintliga bebyggelsegrupper och större vägar och järnvägar som är svåra att passera. Områden som omfattas av tät bebyggelse, samt områden som skärs av från strandområdet av stora och trafikerade vägar och järnvägar har ofta ett begränsat värde för strandskyddets syften, och bör därför inte omfattas av utvidgat strandskydd. I områden med hög bebyggelsegrad och högt exploateringstryck kan dock ett sådant område fungera som en grön kil för tillgänglighet och växt- och

djurliv och därmed vara mycket värdefullt för strandskyddets syften. Därför måste en bedömning göras i varje enskilt fall.

Strandlinjen

Strandskydd räknas från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd. I kartorna som bifogas beslutet används en strandlinje från Lantmäteriets fastighetskartas marklinjeskikt från den 21 oktober 2010. Strandlinjen i det skiktet utgör Lantmäteriets tolkning av var strandlinjen går vid normalt medelvattenstånd.

Miljömål

Sveriges riksdag har formulerat 16 miljö kvalitetsmål som ska leda vår strävan att nå en ekologiskt hållbar utveckling. Utvidgningen av strandskyddsområden enligt ovanstående förslag berör miljömålen:

- ”Levande sjöar och vattendrag”, som bland annat innebär att sjöars, stränders och vattendrags stora värden för natur- och kulturupplevelser och friluftsliv ska värnas och utvecklas hänsynsfullt och långsiktigt,
- ”Ett rikt växt- och djurliv”, som bland annat innebär att arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner ska värnas.
- ”Hav i balans samt levande kust och skärgård” som bland annat innebär att kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård ska bedrivas så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar.

För att uppnå dessa mål är det många gånger angeläget att begränsa exploatering i närheten av sjöar, vattendrag och hav.

Berörda områdens värden

Kustzonen (bilaga 1.1-1.20)

Värdebeskrivning

Allmän värdebeskrivning

Göteborgs norra skärgård (öarna inom Öckerö kommun) utgör, tillsammans med Göteborgs södra skärgård, för Sverige unika skärgårdssamhällen. På en förhållandevis begränsad yta hyser dessa öar landets i särklass största öbefolkning där broförbindelse saknas. Öckerö kommun består av drygt 1000 öar och skär, med en sammanlagd yta av 25,5 km². Mer än 80 % av landarealen ligger inom 300 meter från strandlinjen (gränsen för ett maximalt utökat strandskydd). Tio av öarna är bebyggda, samtliga med en åretruntboende befolkning. Även om en stor del av befolkningen arbetspendlar till fastlandet, finns ett livskraftigt näringsliv på öarna baserat på sjöfart och fiske. Samtidigt utgör Göteborgsskärgården en omistlig tillgång för rekreation som inrymmer stora naturvärden samtidigt som den är av stor betydelse för fiske och fiskereproduktion (Rapport 2002:2, Strandskydd i Öckerö kommun).

Öarnas strandområden består framför allt av klippstrand och anlagd strand (kajer, utfyllnader och stabiliserad strand), men också av områden med sand/grusstrand, sten/blockstrand, havssträndäng och vass. Området inom 300 meter från strandlinjen domineras av olika former av hållmarksområden/klippor och ianspråktagen/exploaterad mark. Hållmarksområdena är mer eller mindre täckta av vegetation (framför allt ljung, buskar och lövträd) beroende på graden av vind- och vågexponering från havet. Mindre våtmarker (mossar/kärr) och småvatten (dammar) är vanliga i vissa områden. Andra förekommande naturtyper är gräshedar, hagmarker och olika former av strandbiotoper, som blockstränder, havssträndängar och små sandstränder. Någon egentlig skog finns inte inom kommunen även om större dungar med både lövträd och barrträd förekommer på flera ställen. Undantaget är Björkö där mindre ekskogar, björkskogar, blandskogar (björk, tall) och lövsumpskogar (al, björk och asp) håller på att växa upp (Rapport 2002:2, Strandskydd i Öckerö kommun).

I grundområdena (0-6 meter) runt de bebyggda öarna är hårdbotten (klippor och block) den dominerande bottenytan på ca 25 % av bottenytan. Hårdbotten finns framför allt på de vågexponerade bottenarna (ofta vid de västra och norra/södra delen av öarna). I de mer skyddade vikarna består bottenarna av mjukbotten (lera/organiskt sediment), grus/stenbotten eller sandbotten. Vegetationsfria sandbottnar är mycket viktiga som uppväxtområden för plattfisk.

Sandbottnar finns det framför allt mellan Rörö och Hyppeln samt på östra sidan om dem, väster om Grötö, Kalvsund och Björkö, i Ryds kile (Björkö), öster och norr om Öckerö, nordost om Hälsö samt i Jungfruviken, Bredviken, Lappesand och Hästen på Hönö. Utanför de fria sandbottnarna växer ofta ålgräs, som är viktiga uppväxtområden för andra fiskarter, kräftdjur, snäckor etc. Andra viktiga vegetationsklädda bottenar är mjukbottnar med trådnate eller skruvning. Dessa finns framför allt på bottenarna mellan Öckerö och Hönö (öster om bron), i Burö sund, i Hälsö hamn, norr om Fotö och i Sörgårds kile på Björkö. Mindre musselbankar hittar man sydost om Kalvsund och Grötö, öster om Öckerö och sydväst om Björkö. Även väster om Rörö, nordväst om Björkö och öster om Hönö är det gott om musslor. Den största fysiska påverkan i grundområdena utgörs av större hamnar, småbåtshamnar och allmänna badplatser med bryggor. Andra typer av exploatering i grundområdena är muddrade områden, utfyllnader, bryggor/pirar, vägbankar, varvsindustri och vattenbruk (Rapport 2002:2, Strandskydd i Öckerö kommun).

Skärgårdsområdet som utgör Öckerö kommun är till stor del utpekade som riksintresse för friluftslivet enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. De norra delarna är även utpekade som riksintresse för naturvården enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Området omfattas också i sin helhet av riksintresse för kust- och skärgård enligt 4 kap. 4 § miljöbalken.

Bebyggelsegrad och exploateringsstryck

Öarnas strandområden har generellt en hög exploateringsgrad och ett fortsatt högt exploateringsstryck. Enligt rapporten *Exploatering i kustzonen 2013*, Rapportserie nr 2/2014 (Länsstyrelserna) har kommunen en exploateringsgrad på 43 % inom 100 meter strandzon och 46 % inom 300 meter strandzon. Den begränsade ytan som är tillgänglig för utveckling tillsammans med de höga allmänna värdena innebär att hushållningen med markområdena är mycket viktig.

Värdebeskrivning och Länsstyrelsens bedömning för delområde I – Rörö med Rammen och närliggande skärgårdsområde (bilaga 1.14-1.17 och 1.19-1.20)

Rörö är kommunens fjärde största ö och den ö som ligger längst ut i nordväst. Större delen av ön (i norr och i väster) är idag naturreservat, medan den sydöstra delen domineras av bebyggelse och hamn. Strandområdena består till största delen av klippstrand eller sten/blockstrand. Drygt en femtedel av stranden utgörs av anlagd strand med kajer, utfyllnader och stabiliserad strand (Rapport 2002:2, Strandskydd i Öckerö kommun).

Ön med närområde, med undantag för den bebyggda delen i sydost, är utpekad som riksintresse för naturvård och friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken samt ingår i sin helhet i riksintresse för kust- och skärgård enligt 4 kap. 4 § miljöbalken.

Naturreservatet på västra Rörö har höga värden såväl för friluftsliv som för växt- och djurliv och omfattas av utvidgat strandskydd till 300 meter sedan tidigare. Området utgör även Natura 2000-område enligt både fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet.

I de bebyggda områdena i öns östra delar är exploateringsgraden hög. Delar av området omfattas av detaljplan där strandskyddet har upphävts i annan ordning, men även andra delar av det bebyggda området har undantagits från både generellt och utvidgat strandskydd genom Länsstyrelsens tidigare beslut den 13 juni 2002 och 14 oktober 2005. Länsstyrelsen anser att de bebyggda delarna utanför detaljplan även fortsättningsvis ska vara undantagna från strandskyddet, och att bebyggelsegränsen ska utgöra gräns för strandskyddet. De oexploaterade strand- och vattenområdena som har haft strandskydd är värdefulla för strandskyddets syften och ska därför även fortsättningsvis omfattas av strandskydd.

Rammen och skärgårdsområdet i övrigt består av oexploaterade öar med höga natur- och friluftsvärden. Några av öarna i norr utgör fågelskyddsområden, där allmänhetens tillträde är begränsat under delar av året.

Länsstyrelsen anser med hänsyn till ovanstående, samt beaktat det höga bebyggelsestrycket i området, att utvidgat strandskydd i enlighet med

beslutskartan är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Värdebeskrivning och Länsstyrelsens bedömning för delområde II – Hyppeln med närliggande skärgårdsområde (bilaga 1.11 och 1.16)
Hyppeln är den mellersta av de tre nordöarna. Den ligger längst ut i väster, mellan Rörö och Hälsö. Stranden består till största delen av klippstrand eller sten/blockstrand. Drygt en fjärdedel av stranden utgörs av anlagd strand med kajer, utfyllnader och stabiliserad strand (Rapport 2002:2, Strandskydd i Öckerö kommun).

Det närliggande skärgårdsområdet i övrigt består av oexploaterade öar med höga natur- och friluftsvärden.

Ön med närområde, med undantag för den bebyggda delen i sydost, är utpekad som riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken, samt ingår i sin helhet i riksintresse för kust- och skärgård enligt 4 kap. 4 § miljöbalken.

I de bebyggda områdena i öns sydöstra delar är exploateringsgraden hög. Delar av området omfattas av detaljplan där strandskyddet har upphävts i annan ordning, men även andra delar av det bebyggda området har undantagits från både generellt och utvidgat strandskydd genom Länsstyrelsens tidigare beslut den 13 juni 2002 och 14 oktober 2005. Länsstyrelsen anser att de bebyggda delarna utanför detaljplan även fortsättningsvis ska vara undantagna från strandskyddet, och att bebyggelsegränsen ska utgöra gräns för strandskyddet. De oexploaterade strand- och vattenområdena är värdefulla för strandskyddets syften och ska därför även fortsättningsvis omfattas av strandskydd.

Länsstyrelsen anser med hänsyn till ovanstående, samt beaktat det höga bebyggelsestrycket i området, att utvidgat strandskydd i enlighet med beslutskartan är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Värdebeskrivning och Länsstyrelsens bedömning för delområde III – Källö-Knippla med Svartskär (bilaga 1.12)

Källö-Knippla är den minsta av de tre nordöarna. Den ligger öster om Hyppeln och norr om Hälsö. Drygt hälften av stranden består av klippstrand, medan den andra hälften utgörs av anlagd strand (kajer, utfyllnader och stabiliserad strand). Norra delen av Källö är öns enda rekreationsområde (Rapport 2002:2, Strandskydd i Öckerö kommun).

Ön ingår i sin helhet i riksintresse för kust- och skärgård enligt 4 kap. 4 § miljöbalken.

I de bebyggda områdena i öns södra delar är exploateringsgraden mycket hög. Stora delar av området omfattas av detaljplan där strandskyddet har upphävts i annan ordning, men även andra delar av det bebyggda området

har undantagits från både generellt och utvidgat strandskydd genom Länsstyrelsens tidigare beslut den 13 juni 2002 och 14 oktober 2005. Länsstyrelsen anser att de bebyggda delarna även fortsättningsvis ska vara undantagna från strandskyddet, och att bebyggelsegränsen ska utgöra gräns för strandskyddet. De oexploaterade strand- och vattenområdena är värdefulla för strandskyddets syften och ska därför även fortsättningsvis omfattas av strandskydd.

Länsstyrelsen anser med hänsyn till ovanstående, samt beaktat det höga bebyggelsetrycket i området, att utvidgat strandskydd i enlighet med beslutskartan är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Värdebeskrivning och Länsstyrelsens bedömning för delområde IV – Björkö med närliggande skärgårdsområde (bilaga 1.8-1.9, 1.12-1.13 och 1.17-1.18)

Bohus-Björkö är den näst största av öarna i Öckerö kommun och den ö som är belägen närmast fastlandet. Strandområdena består framför allt av klippstrand och anlagd strand med kajer, utfyllnader och stabiliserad strand men också av ett område med havssträndäng (Rapport 2002:2, Strandskydd i Öckerö kommun). Bebyggelsen är i huvudsak lokaliserad mitt på ön med större oexploaterade strandområden i norr, söder och längs den östra kusten. Dessa områden har stor betydelse för säkerställandet av strandskyddets syften på ön och omfattas sedan tidigare i stor utsträckning av utvidgat strandskydd, det vill säga strandskydd över 100 meter.

Vid öns västra kust finns ett av kommunen utpekade område för kommande bebyggelse. Länsstyrelsen har i detta område valt att inte besluta om utvidgning av strandskyddsområdet.

Det närliggande skärgårdsområdet i övrigt består av oexploaterade öar med höga natur- och friluftsvärden.

Öns norra delar och närområde är utpekade som riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken och området ingår i sin helhet i riksintresse för kust- och skärgård enligt 4 kap. 4 § miljöbalken. I norr gränsar området mot naturreservat, Natura 2000-område och område av riksintresse för naturvård (enligt 3 kap. 6 § miljöbalken) kring Nordre älvs estuarium. Området vid Björkö huvud är utpekade som regionalt värdefullt odlingslandskap med höga natur- och kulturvärden.

I de bebyggda områdena i öns mellersta delar är exploateringsgraden mycket hög. Områdena omfattas delvis av detaljplaner där strandskyddet har upphävts i annan ordning, men även andra delar av det bebyggda området har undantagits från både generellt och utvidgat strandskydd genom Länsstyrelsens tidigare beslut den 13 juni 2002 och 14 oktober 2005. Här finns även områden som planeras att bebyggas som har undantagits från strandskydd. Länsstyrelsen anser att dessa delar som inte omfattas av detaljplan även fortsättningsvis ska vara undantagna från strandskyddet. De

oexploaterade strand- och vattenområdena som har strandskydd sedan tidigare är värdefulla för strandskyddets syften och ska därför även fortsättningsvis omfattas av strandskydd.

Området planeras även att byggas ut i riktning mot sydväst. De idag oexploaterade strandområdena i norr, söder och längs den östra kusten kommer då öka ytterligare i betydelse för säkerställandet av strandskyddets syften.

Länsstyrelsen anser med hänsyn till ovanstående, samt beaktat det höga bebyggelsestrycket i området, att utvidgat strandskydd i enlighet med beslutskartan är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Värdebeskrivning och Länsstyrelsens bedömning för delområde V – Hälsö med Burö och närliggande skärgårdsområde (bilaga 1.7-1.8 och 1.10-1.12)
Hälsö är belägen norr om ön Öckerö och har broförbindelse med denna. Stranden består till största delen av klippstrand och anlagd strand med kajer, utfyllnader och stabiliserad strand, men också av mindre områden med strandäng, vass/säv och sand/grusstrand (Rapport 2002:2, Strandskydd i Öckerö kommun).

Öns närområde är utpekad som riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken och området ingår i sin helhet i riksintresse för kust- och skärgård enligt 4 kap. 4 § miljöbalken. Ett område i nordväst är utpekad som riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap. 6 § miljöbalken, då det utgör en skärgårdsmiljö med en stor koncentration av välbevarade och i grupper samlade tomtningar.

I de bebyggda områdena i öns mellersta och östra delar är exploateringsgraden mycket hög. Områdena omfattas delvis av detaljplaner där strandskyddet har upphävts i annan ordning, men även andra delar av det bebyggda området har undantagits från både generellt och utvidgat strandskydd genom Länsstyrelsens tidigare beslut den 13 juni 2002 och 14 oktober 2005. Länsstyrelsen anser att de bebyggda delarna även fortsättningsvis ska vara undantagna från strandskyddet, och att bebyggelsegränsen ska utgöra gräns för strandskyddet. De oexploaterade strand- och vattenområdena är värdefulla för strandskyddets syften och ska därför även fortsättningsvis omfattas av strandskydd.

På Stuvö i norr finns ett större oexploaterat sammanhängande naturområde som delvis omfattats av utvidgat strandskydd sedan tidigare. Området har stor betydelse för säkerställandet av strandskyddets långsiktiga syften på ön och detta beslut innebär därför att strandskyddsområde utvidgas ytterligare i detta område. Vägen som leder förbi nära strandlinjen utgör inte en sådan barriär för allmänheten eller för växter och djur att den är avskiljande i miljöbalkens mening.

Det närliggande skärgårdsområdet i övrigt består av oexploaterade öar med höga natur- och friluftsvärden.

Länsstyrelsen anser med hänsyn till ovanstående, samt beaktat det höga bebyggelsestrycket i området, att utvidgat strandskydd i enlighet med beslutskartan är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

*Värdebeskrivning och Länsstyrelsens bedömning för delområde VI –
Öckerö med närliggande skärgårdsområde (bilaga 1.7-1.8)*

Öckerö är den tredje största ön i kommunen. Stranden på östra sidan av ön består till största delen av anlagd strand med kajer, utfyllnader, stabiliserad strand, medan den västra sidan domineras av klippstrand (Rapport 2002:2, Strandskydd i Öckerö kommun).

Öns norra, västra och södra delar samt dess närområde är utpekade som riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken och området ingår i sin helhet i riksintresse för kust- och skärgård enligt 4 kap. 4 § miljöbalken. I sydväst gränsar området till Ersdalens naturreservat.

Ön har i sin helhet en mycket hög exploateringsgrad. De bebyggda områdena omfattas delvis av detaljplaner där strandskyddet har upphävts i annan ordning, men även andra delar av det bebyggda området har undantagits från både generellt och utvidgat strandskydd genom Länsstyrelsens tidigare beslut den 13 juni 2002 och 14 oktober 2005. Länsstyrelsen anser att de bebyggda delarna utanför detaljplan även fortsättningsvis ska vara undantagna från strandskyddet, och att bebyggelsegränsen ska utgöra gräns för strandskyddet. De oexploaterade strand- och vattenområdena är värdefulla för strandskyddets syften och ska därför även fortsättningsvis omfattas av strandskydd.

I söder, invid Hönöbron, finns ett område med dokumenterade naturvärden. I norr, kring Långe sand, finns ett större sammanhängande naturområde med höga natur- och friluftsvärden. Även den västra kuststräckan är i sin helhet relativt oexploaterad och tillgänglig för allmänheten. Dessa områden omfattas i stor utsträckning av utvidgat strandskydd sedan tidigare. Detta beslut medför dock en viss utökning jämfört med tidigare, dels i området vid Långe sand och dels i anslutning till Breviks småbåtshamn och vid Öckerö gamla kyrka.

Länsstyrelsen anser med hänsyn till ovanstående, samt beaktat det höga bebyggelsestrycket i området, att bitvis utvidgat strandskydd i enlighet med beslutskartan är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Värdebeskrivning och Länsstyrelsens bedömning för delområde VII – Kalvsund med närliggande småöar (bilaga 1.8-1.9)

Kalvsund är den minsta av de bebyggda öarna i Öckerö kommun. Den är belägen i mitten av kommunen, omgiven av Öckerö, Björkö, Grötö och Hönö. Mer än två tredjedelar av stranden består av klippstrand, medan den resterande tredjedelen utgörs av anlagd strand med kajer, utfyllnader och stabiliserad strand (Rapport 2002:2, Strandskydd i Öckerö kommun). Öns västra del samt dess närområde är utpekade som riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken och området ingår i sin helhet i riksintresse för kust- och skärgård enligt 4 kap. 4 § miljöbalken.

I de bebyggda områdena på öns östra delar är exploateringsgraden mycket hög. Områdena omfattas till stor del av detaljplaner där strandskyddet har upphävts i annan ordning, men även andra delar av det bebyggda området har undantagits från både generellt och utvidgat strandskydd genom Länsstyrelsens tidigare beslut den 13 juni 2002 och 14 oktober 2005. Länsstyrelsen anser att de bebyggda delarna även fortsättningsvis ska vara undantagna från strandskyddet, och att bebyggelsegränsen ska utgöra gräns för strandskyddet. De oexploaterade strand- och vattenområdena är värdefulla för strandskyddets syften och ska därför även fortsättningsvis omfattas av strandskydd.

Öns västra delar är i huvudsak oexploaterade och tillgängliga för allmänheten. Området omfattas av utvidgat strandskydd sedan tidigare. Den höga exploateringsgraden i öns östra del innebär att västsidans strandområden har stor betydelse för säkerställandet av strandskyddets syften på ön. Detta beslut medför en mindre utökning av strandskyddet jämfört med tidigare, för ett oexploaterat höjdområde öster om fotbollsplanen i öns norra del.

Närliggande småöar är oexploaterade och har höga natur- och friluftsvärden.

Länsstyrelsen anser med hänsyn till ovanstående, samt beaktat det höga bebyggelsetrycket i området, att ett bitvis utvidgat strandskydd i enlighet med beslutskartan är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Värdebeskrivning och Länsstyrelsens bedömning för delområde VIII – Hönö med närliggande skärgårdsområde (bilaga 1.4-1.5 och 1.7-1.8)

Hönö är den största av öarna i Öckerö kommun. Strandområdena består framför allt av klippstrand och anlagd strand med kajer, utfyllnader och stabiliserad strand, men det finns också områden med sand/grusstrand, sten/blockstrand och havsstrandäng (Rapport 2002:2, Strandskydd i Öckerö kommun).

Öns västra, södra och östra strandområden samt dess närområde är utpekade som riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Området ingår i sin helhet i riksintresse för kust- och skärgård enligt 4 kap. 4 § miljöbalken. Öns nordvästra del samt närliggande öar utgör Ersdalens naturreservat, som

utgörs av ett naturskönt område med höga värden framförallt för fågellivet och friluftslivet.

Ön har i sin helhet en mycket hög exploateringsgrad. De bebyggda områdena omfattas till stor del av detaljplaner där strandskyddet har upphävts i annan ordning, men även andra delar av det bebyggda området har undantagits från både generellt och utvidgat strandskydd genom Länsstyrelsens tidigare beslut den 13 juni 2002 och 14 oktober 2005. Länsstyrelsen anser att de bebyggda delarna utanför detaljplan även fortsättningsvis ska vara undantagna från strandskyddet, och att bebyggelsegränsen ska utgöra gräns för strandskyddet. De oexploaterade strand- och vattenområdena är värdefulla för strandskyddets syften och ska därför även fortsättningsvis omfattas av strandskydd.

Öns västra och sydöstra strandområden är oexploaterade närmast vattnet. Området omfattas i stor utsträckning av utvidgat strandskydd sedan tidigare. Detta beslut medför viss utökning jämfört med tidigare dels inom Ersdalens naturreservat, och dels vid Gårda på den västra sidan och dels vid Bustaden samt Nya Gärdet på den östra sidan. Den höga exploateringsgraden på ön i övrigt innebär att dessa områden, tillsammans med Ersdalens naturreservat, är mycket betydelsefulla för säkerställande av strandskyddets syften på Hönö.

Länsstyrelsen anser med hänsyn till ovanstående, samt beaktat det höga bebyggelsetrycket i området, att ett bitvis utvidgat strandskydd i enlighet med beslutskartan är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Värdebeskrivning och Länsstyrelsens bedömning för delområde IX – Grötö med närliggande småöar (bilaga 1.5-1.6 och 1.8-1.9)

Grötö är belägen mellan Hönö och fastlandet och är en av de mindre bebyggda öarna i Öckerö kommun. Stranden består framför allt av klippstrand och sten/blockstrand, men också av områden med sand/grusstrand och anlagd strand med kajer, utfyllnader och stabiliserad strand. (Rapport 2002:2, Strandskydd i Öckerö kommun.)

Öns södra, sydvästra och norra strandområden samt dess närområden är utpekade som riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken och området ingår i sin helhet i riksintresse för kust- och skärgård enligt 4 kap. 4 § miljöbalken.

Den befintliga bebyggelsen är koncentrerad till öns mittersta delar, och exploateringsgraden är förhållandevis låg jämfört med övriga öar i kommunen. Endast små delar av området omfattas av detaljplan där strandskyddet har upphävts i annan ordning, men även andra delar av det bebyggda området har undantagits från både generellt och utvidgat strandskydd genom Länsstyrelsens tidigare beslut den 13 juni 2002 och 14 oktober 2005. Länsstyrelsen anser att de bebyggda delarna utanför detaljplan även fortsättningsvis ska vara undantagna från strandskydd, och

att bebyggelsegränsen ska utgöra gräns för strandskyddet. De oexploaterade strand- och vattenområdena är värdefulla för strandskyddets syften och ska därför även fortsättningsvis omfattas av strandskydd.

Öns norra, västra och södra strandområden är oexploaterade närmast vattnet. Dessa områden har stor betydelse för säkerställandet av strandskyddets syften på ön. Området omfattas i stor utsträckning av utvidgat strandskydd sedan tidigare. Detta beslut medför dock viss utökning jämfört med tidigare, dels i nordöstra och dels i södra delen av ön.

Närliggande småöar är oexploaterade och har höga natur- och friluftsvärden.

Länsstyrelsen anser med hänsyn till ovanstående, samt beaktat det höga bebyggelsetrycket i området, att ett bitvis utvidgat strandskydd i enlighet med beslutskartan är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Värdebeskrivning och Länsstyrelsens bedömning för delområde X – Fotö med Söö och Risö samt närliggande skärgårdsområde (bilaga 1.1-1.5)

Fotö ligger längst söderut av öarna i kommunen. Stranden består till största delen av klippstrand medan den resterande delen utgörs av anlagd strand, framför allt i hamnarna (Rapport 2002:2, Strandskydd i Öckerö kommun).

Öns östra strandområden samt dess närområde är utpekade som riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken, och området ingår i sin helhet i riksintresse för kust- och skärgård enligt 4 kap. 4 § miljöbalken. Fotöskärgården väster om Fotö är utpekad i kommunens kulturmiljöprogram som ett område rikt på fornlämningar i form av tomtningar samt en ödekyrkogård på Klätten.

Ön har i sin helhet en mycket hög exploateringsgrad. De bebyggda områdena omfattas till största delen av detaljplaner där strandskyddet har upphävts i annan ordning, men även andra delar av det bebyggda området har undantagits från både generellt och utvidgat strandskydd genom Länsstyrelsens tidigare beslut den 13 juni 2002 och 14 oktober 2005. Länsstyrelsen anser att de bebyggda delarna utanför detaljplan även fortsättningsvis ska vara undantagna från strandskydd, och att bebyggelsegränsen ska utgöra gräns för strandskyddet. De oexploaterade strand- och vattenområdena är värdefulla för strandskyddets syften och ska därför även fortsättningsvis omfattas av strandskydd.

Fotös västra och östra strandområden samt stora delar av strandområdena på Söö, som är sammanbunden med Fotö, är oexploaterade och tillgängliga för allmänheten. Områdena omfattas i stor utsträckning av utvidgat strandskydd sedan tidigare. Detta beslut medför viss utökning av det strandskyddade området jämfört med tidigare i området kring Söö. Den höga exploateringsgraden på Fotö och Söö i övrigt innebär att dessa områden är mycket betydelsefulla för säkerställandet av strandskyddets syften.

Det närliggande skärgårdsområdet i övrigt består av oexploaterade öar med höga natur- och friluftsvärden. Öarna i väster utgör fågelskyddsområden där allmänhetens tillträde är begränsat under delar av året.

Länsstyrelsens sammanfattande bedömning

Kustzonen hyser unika värden för såväl växt- och djurlivet som för det rörliga friluftslivet. Exploateringstrycket är fortsatt mycket högt i hela området och förväntas öka ytterligare med en ökande turism.

Många av värdena som finns längs kusten är beroende av att området som helhet bevaras. Exploatering av mindre markområden som synes vara mindre värdefulla i dagsläget leder på sikt till en betydande fragmentering av strandområdet som påverkar både allemansrättslig tillgång och växt- och djurlivet i strandområdet. Länsstyrelsen anser därför att det är viktigt att stora sammanhängande områden bevaras och ett maximalt utvidgat strandskydd på 300 meter är då motiverat.

I områden med tät bebyggelse har strandskyddet ofta förlorat i värde till följd av bebyggelsen. Ett utvidgat strandskydd är sällan motiverat här. I sådana områden är det lämpligt att använda bebyggelsegränsen som avgränsning för det utvidgade strandskyddet. Detsamma gäller för större vägar, som fungerar som barriärer i landskapet och gör det svårt att ta sig fram till vattnet, samt vissa verksamhetsområden. Länsstyrelsen har inom området anpassat det utvidgade strandskyddet till befintlig bebyggelse och vägar, i enlighet med bilagda kartor, i de lägen då området bakom dessa etableringar inte behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften.

De speciella förhållandena i Öckerö kommun, med relativt lite yta tillgänglig för utveckling av bebyggelsen, innebär att Länsstyrelsen anser att det finns anledning att göra särskilda avvägningar mellan behovet av exploatering och skyddsintresset. Strandskyddet i landområdena har därför totalt sett utvidgats i begränsad omfattning i förhållande till de värden för strandskyddets syften som finns i kommunen.

Sammanfattningsvis anser Länsstyrelsen att exploatering vid kusten, även utanför hundrameterzonen, medför negativ påverkan på växt- och djurlivet, upplevelsevärdena samt möjligheterna till rörligt friluftsliv i området. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd upp till 300 meter är nödvändigt i de delar som framgår av bilagda kartor, för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i kustzonen och bevara de för strandskyddets syften värdefulla områden som ännu inte har tagits i anspråk för bebyggelse.

Bemötande av inkomna yttranden

Med anledning av regeringens bedömning att Länsstyrelsen inte har juridisk möjlighet att ändra i de delar av tidigare beslut om strandskydd i Öckerö kommun från den 13 juni 2002 och den 14 oktober 2005 som rör upphävande av generellt strandskydd, har Länsstyrelsen anpassat det nu

föreliggande beslutet efter de nya förhållandena. I några områden där det generella strandskyddet tidigare har upphävts överväger Länsstyrelsen hemställa hos regeringen om ändring av beslutet, så att generellt strandskydd åter gäller. Detta gäller områden med synnerliga värden med avseende på strandskyddets syften där ett sammanhängande strandskydd i framtiden är en nödvändighet för att värdena långsiktigt ska kunna säkerställas.

Kuststräckan i Öckerö kommun har idag relativt lite strandskydd, samtidigt som bebyggelsegraden och bebyggelsestrycket är högt. Länsstyrelsen anser att en utvidgning av strandskyddet i vissa områden i kommunen är motiverad. Att strandskyddet utvidgas till 300 meter överallt stämmer inte. I större delen av kommunen gäller så kallade anpassade gränser, det vill säga detaljerade gränser som har dragits genom avvägningar mellan värden för strandskyddet och befintliga exploateringar, som varierar mellan 0 och 300 meter. Till stor del är det samma gränser som gäller sedan tidigare, men utvidgningar har gjorts i vissa områden. En detaljerad genomgång av samtliga strandområden har gjorts i varje kommun och hänsyn har tagits till lokala förhållanden. Länsstyrelsen har i sina bedömningar utgått ifrån de riktlinjer för översynen som satts upp i förarbetena till lagen. De nya besluten medför att strandskyddet längs den högexploaterade Bohuskusten, som har relativt lite strandskydd idag, utökas och strandskyddet i inlandet minskas. Detta anser Länsstyrelsen vara i linje med lagstiftarens intention.

Länsstyrelsens princip är att inte i förväg anpassa strandskyddsgränsen till förmån för kommande exploateringar. Kommunens översiktsplan (ÖP) och fördjupade översiktsplaner (FÖP) är inte juridiskt bindande. Att kustnära områden med höga värden för strandskyddet ligger oskyddade innebär en risk för att de med tiden exploateras på ett sätt som förstör områdets värden för strandskyddets syften. Länsstyrelsen anser istället att dessa områden ska hanteras som vanligt i en detaljplaneprocess, där strandskyddets värden får vägas mot behovet av exploateringen. Länsstyrelsen anser att strandskyddet är viktigt för att säkerställa en långsiktigt hållbar bebyggelseutveckling i kommunen, som inte hotar strandskyddets syften. Om privata bostadstomter fortsätter att tillkomma närmare och närmare vattnet kommer strandområdena med tiden att förlora sina värden för strandskyddets syften och därmed sin attraktivitet för både turister och boende. Vad gäller strandskyddet i befintliga hamnområden har Länsstyrelsen justerat gränserna, även i de områden där detaljplan saknas, så att samma förutsättningar gäller som för övriga hamnområden i kommunen.

Länsstyrelsens princip vad gäller undantag för bostadstomter är att bostadstomter som tidigare har varit undantagna från strandskydd ska fortsätta vara det. Länsstyrelsen anser dock inte att det är motiverat att undanta samtliga bostadsfastigheter. En nybyggnation i utkanten av en fastighet kan väsentligt påverka kringliggande markområden. Undantag för bostadstomter görs därför efter bedömning i det enskilda fallet, och inte generellt.

Anledningen till att ett område utan utvidgat strandskydd kan ligga i gräns med ett som har utvidgat till 300 meter är att det finns olika värden i områdena och olika juridiska förutsättningar för att besluta om utvidgning av strandskyddet. Förutom förhållandena på platsen, såsom bebyggelse och terrängförhållanden, spelar tidigare beslut och avvägningar in på bedömningen av var strandskyddsområdet utvidgats.

Anledningen till att Länsstyrelsen anser att ett utvidgat strandskydd utöver 100 meter behövs vid Öckerös kuststräcka är att områdena har mycket höga värden för strandskyddets syften idag. Bohuskusten är ett av Sveriges mest värdefulla områden med avseende på rörligt friluftsliv samt växt- och djurliv. Det finns många motstående intressen i området och därför är det viktigt att man långsiktigt hushållar med denna unika markresurs. En minskning av strandskyddet till 100 meter i dessa områden skulle kunna leda till en omfattande nybyggnation, vilket på längre sikt skulle innebära att den allemansrättsliga tillgången i dessa områden skulle minska och förhållandena för växt- och djurliv skulle ta skada. Om de vackra miljöerna tillåts exploateras kommer de med tiden förlora sin attraktivitet för såväl turister som permanentboende. Den vackra och tillgängliga naturen är en av Sveriges största tillgångar, både för de som bor här och för de som kommer som turister. En förutsättning för detta är dock att det enskilda intresset av att bebygga mark måste stå tillbaka för det allmänna intresset av långsiktigt tillgängliga strandområden för allmänhet och för växt- och djurliv.

Strandskydd är ett övergripande skydd som måste ses i ett större geografiskt perspektiv samt i ett längre tidsperspektiv. Många av värdena som finns längs kusten är beroende av att området som helhet bevaras. Exploatering av mindre markområden som synes vara mindre värdefulla i dagsläget leder på sikt till en betydande fragmentering av strandområdet som påverkar både allemansrättslig tillgång och växt- och djurlivet i strandområdet. Länsstyrelsen anser med hänsyn till detta att detaljerade beskrivningar av varje fastighet för sig inte är relevant för bedömningen, och därför kan motiveringarna i vissa fall uppfattas som alltför generella. Det går sällan att dra en gräns och säga här slutar värdena för allmänhetens friluftsliv/växt- och djurliv. En sådan tydlig gräns kan dock vara övergången från ett bebyggt till ett oexploaterat område. Därför använder Länsstyrelsen ofta plangränser och andra bebyggelsegränser som gräns för strandskyddet.

Länsstyrelsen har fått kritik för sitt påstående i remissförslaget att stora delar av kuststräckan redan idag är exploaterad. I remissförslaget står: *Redan idag är delar av kuststräckan exploaterad i hög grad, vilket har lett till att allmänhetens tillgänglighet har begränsats. I vissa områden är det idag inte möjligt för allmänheten att ta sig fram till vattnet.* Länsstyrelsen anser att denna bedömning är korrekt. Bebyggelsegraden längs kuststränderna är idag mycket hög, och bebyggelsestrycket är fortsatt högt. Strandskydd syftar till att säkerställa att strandområdena är tillgängliga även i framtiden genom att förhindra ytterligare privatisering av marken.

Strandskyddet är till sin konstruktion utformat så att det inte ska förhindra pågående markanvändning. Därmed anses det inte medföra att marken "exproprieras". Byggnader, anläggningar, anordningar och åtgärder som behövs för de areella näringarna är undantagna från förbuden i strandskyddet. Övriga får ansöka om dispens. Om dispens nekats ger det ingen omedelbar rätt till ersättning för markägaren. Bara om pågående markanvändning avsevärt försvåras ska markägaren, enligt bestämmelserna om egendomsskydd i 2 kap. 15 § regeringsformen, tillförsäkras ersättning.

Det beslut att upphäva och återförvisa ärendet till Länsstyrelsen som regeringen fattade den 9 juni 2016 togs på formella grunder. Regeringen pekar på att Länsstyrelsen inte kan stödja sig på den paragraf som avser utvidgning av strandskydd för att utvidga strandskyddet i ett område där generellt strandskydd tidigare upphävts. Regeringen har inte tagit ställning till om de områden som Länsstyrelsen föreslagit för utvidgat strandskydd behövs för att säkerställa strandskyddets syften eller ej. Länsstyrelsen har i de flesta fall inte heller ändrat inställning till områdenas värden för strandskyddet och vidhåller därför att utvidgning behövs i dessa områden.

De positiva yttranden som har kommit in till förslaget stärker Länsstyrelsens uppfattning att strandskyddet är viktigt för att långsiktigt säkerställa det allmänna intresset av allemansrättslig tillgång till strandområden och bevarande av livsvillkor för växt- och djurliv.

Intresseprövning

Föreslagna utvidgningar av strandskyddsområden omfattar sådana områden som idag har, eller inom överskådlig framtid kan väntas få, mycket höga värden för allmänhetens friluftsliv och/eller för växt- och djurlivet. Ett utvidgat strandskydd är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa syftena med strandskyddet i dessa områden. Detta medför vissa inskränkningar i användningen av mark och vatten. Anpassningar av strandskyddsgränsen har dock gjorts för befintliga bebyggelsegrupper, vägar med mera i området mellan 100 och 300 meter från stranden, där de värden strandskyddet syftar till att skydda redan har förlorat i betydelse. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att beslutet om utvidgning av strandskyddsområdet inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Kungörelse

Beslutet ska, tillsammans med ett antal andra kommunvisa beslut, kungöras i Post- och inrikes tidningar, länets författningssamling samt i Göteborgs-Posten.

Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelsen var införd i ortstidning enligt 27 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se under upplysningar nedan.

I detta ärende har länsöverdirektör Lisbeth Schultze beslutat och landskapsarkitekt John Dagobert har varit föredragande. I ärendets handläggning har även avdelningschef Sven Swedberg och länsjurist Anna Roslund deltagit.

Lisbeth Schultze

John Dagobert

Upplysningar

Så här överklagar du Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsens beslut kan överklagas hos regeringen. **Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Länsstyrelsen.** Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se. Skickar du med vanlig post är adressen Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 403 40 Göteborg.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till regeringen.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Är du osäker på när tiden går ut kan du kontakta Länsstyrelsen.

Överklagandet ska vara skriftligt. I skrivelsen ska du ange

- ditt namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- vilket beslut du överklagar, till exempel genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer, samt
- hur du anser att Länsstyrelsens beslut ska ändras och varför det ska ändras.

Detta beslut påverkar inte tidigare beslut om upphävande av strandskydd som fattats i samband med fastställelse eller antagande av detaljplaner eller områdesbestämmelser. Det påverkar inte heller de områden som var planlagda då strandskydd infördes den 1 juli 1975, som enligt 10 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken ska vara undantagna från strandskydd så länge inte annat bestäms.

Strandskydd inträder enligt 10 a § lagen om införande av miljöbalken, då en generalplan, stadsplan eller byggnadsplan upphävs eller ersätts med en ny detaljplan. Detta gäller även när en detaljplan för ett område som tidigare har omfattats av en fastställd generalplan, stadsplan eller byggnadsplan upphävs eller ersätts av en ny detaljplan.

För områden där strandskyddet upphävts vid planläggning anges det i 7 kap. 18 g § miljöbalken att strandskydd återinträder om en detaljplan eller områdesbestämmelser upphävs eller ersätts med en ny detaljplan.

I de fall anpassningar av strandskyddsgränsen har gjorts med hänsyn till befintliga bostadstomter är den nya gränsen i de flesta fall avsedd att följa fastighetsgränserna. I de fall fastighetsgränsen är felaktigt inlagd i kartan är det den faktiska fastighetsgränsen som ska vara vägledande för tolkningen av var strandskyddsgränsen går.

Strandskyddet innebär bland annat förbud mot nybyggnation och gäller vid sidan av plan- och bygglagen. Beslutet innebär i vissa områden att strandskydd införs där strandskydd idag inte gäller. För att utnyttja ett gällande bygglov behövs då även dispens från strandskyddet.

Vid sidan av strandskyddsbestämmelserna gäller annan lagstiftning som vanligt. Den som har för avsikt att vidta åtgärder inom strandskyddat område och därför planerar att söka dispens för det, kan även behöva tillstånd enligt andra bestämmelser.